

РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ

United States from the 1960s to 1980s, New York and London. Routledge & Kegan Paul, 1986. – pp. 70 – 86.

15. Pitt, Leonard. *The decline of the Californios; a social history of the Spanish speaking Californians, 1846 – 1890.* – Berkley, University of California Press, 1966. <http://www.worldcat.org/title/decline-of-the->

[californios-a-social-history-of-the-spanish-speaking-californians-1846-1890](http://www.worldcat.org/title/decline-of-the-californios-a-social-history-of-the-spanish-speaking-californians-1846-1890)

16. Spring J. *American Education, Edition 16.* New York: McGraw – HM Higher Education, 2013. – P. 97 – 172. http://www.amazon.com/JoelSpring/e/B001IGSSAO/ref=dp_byline_cont_book_1. Date view: 12 June, 2015.

Стаття надійшла до редакції 14.06.2015

УДК 378.147.1:001.895:687

Оксана Гончарова, асистент кафедри технологій і дизайну
Української інженерно-педагогічної академії, м. Харків

РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ

У статті розглянуто методи і засоби можливості розвитку креативних здібностей у студентів з урахуванням специфіки підготовки майбутніх фахівців швейного профілю, визначено основні завдання, які повинні бути вирішені в процесі розробки методики розвитку креативних здібностей.

Ключові слова: креативність, креативні здібності, креативне мислення, творчість.

Літ. 5.

Оксана Гончарова, асистент кафедри технологій і дизайну
Української інженерно-педагогічної академії, г. Харьков

РАЗВИТИЕ КРЕАТИВНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ У СТУДЕНТОВ – БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ШВЕЙНОГО ПРОФИЛЯ

В статье рассмотрены методы и средства возможности развития креативных способностей у студентов с учетом специфики подготовки будущих специалистов швейного профиля, определены основные задачи, которые должны быть решены в процессе разработки методики развития креативных способностей.

Ключевые слова: креативность, креативные способности, креативное мышление, творчество.

Oksana Honcharova, Assistant Department of Technologies and Design
Ukrainian Engineer-Pedagogical Academy, Kharkiv

DEVELOPMENT OF CREATIVE ABILITIES OF STUDENTS – FUTURE SPECIALISTS SEWING PROFILE

The article describes the methods and means of the possibility of creative abilities of students, taking into account the specifics of training of future specialists of sewing profile, identifies the main challenges that must be addressed in the development of techniques of creative abilities.

Keywords: creativity, creative abilities, creative thinking, creative work.

Постановка проблеми. В останні роки широко обговорюється питання про проблему розвитку креативних здібностей у студентів самих різних областей, в тому числі і майбутніх фахівців швейного профілю. Розвиток креативності є суто індивідуальним для кожного студента. Вважається, що задатки креативності властиві кожній людині, але вплив середовища, в якому він знаходиться, вчиться, виховується, наявність безлічі заборон, соціальні шаблони можуть викликати блокування творчих здібностей. А це означає необхідність в позитивному поштовху для кожної особистості з метою розкриття та розвитку

творчих здібностей, необхідність у звільненні людини від психологічних комплексів. Розвивати творче мислення означає формування та вдосконалення розумових операцій: аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення, класифікації, планування, абстрагування. Молода людина повинна оволодіти такими характеристиками мислення, як критичність, глибина, гнучкість, широта, швидкість і варіативність. Велике значення має вміння абстрагуватися від того, що вже відомо і раніше мало позитивний результат [5].

Одним з основних шляхів вирішення проблеми вдосконалення підготовки студентів обумовлено

зміною в структурі змісту освіти, введенням нових стандартів, а також потребами швейного виробництва, які диктують необхідність у формуванні творчої особистості та розвитку її креативних здібностей.

Звідси можна сказати, що актуальність даного питання має місце в сучасному освітньому середовищі, адже зараз креативна особистість є особистістю самого високого рангу, схильної до оригінальних вчинків, нестандартних рішень і відрізняється творчим ставленням до життя і професійної реалізації. Активізація даного процесу в сучасних вузах вимагає створення креативного середовища і високого рівня педагогічного професіоналізму.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблеми творчості, креативності присвятили роботи Д.Б. Богоявленська, В.М. Дружинін, Я.А. Пономарьов, Є.П. Ільїн із зарубіжних вчених Дж. Гілфорд, Є.П. Торренс; педагогічні проблеми розвитку творчої компетентності вивчали Т. Базаров, А. Бермус, Н. Воїтлева, О. Дубасенюк, В. Кан-Калік, Г. Мешко, М. Морайс, С. Сисоева, О. Тутолмін, А. Уоррен. У дослідженнях Л.С. Виготського, О.М. Леонтьєва, І.Я. Лернера висвітлені питання розвитку творчих здібностей учнів, особливості їх формування в навчальній та позанавчальній діяльності.

Постановка завдання. Мета статті – визначення методів та основних завдань, які повинні бути вирішені в процесі розвитку креативних здібностей у студентів з урахуванням специфіки підготовки фахівців швейного профілю.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі швидкого і динамічного розвитку суспільства держава потребує людей, які здатні приймати нестандартні рішення, які вміють творчо мислити. Тому одним з пріоритетних напрямків у роботі вищих навчальних закладів є підготовка обдарованих і талановитих студентів, їх творчий, інтелектуальний, духовний і фізичний розвиток.

Однією з вирішальних складових вирішення цього завдання є розвиток креативного мислення у студентів, адже в сучасному суспільстві креативність є одним з найважливіших чинників успішності людини, і в переліку вимог до претендентів на вакантні посади практично завжди відзначається уміння творчо підходити до вирішення різного роду нестандартних ситуацій у професійній діяльності.

На сьогоднішній день існує велика кількість визначень креативності. Так, наприклад, згідно з концепцією Д. Богоявленської, креативність є

загальною характеристикою особистості і впливає на творчу продуктивність незалежно від сфери прояву особистісної активності [1].

Дж. Гілфорд розглядав креативність (дивергентне мислення) як загальну творчу здатність [1].

Є.П. Ільїним креативність розуміється як загальна здатність до творчості. Креативність (від лат. Creatio – творення) – це здатність людини породжувати незвичайні ідеї, знаходити оригінальні рішення, відхилятися від традиційних схем мислення, успішно вирішувати поставлені завдання нестандартним чином [1].

П. Торренс виділяє наступні критерії креативності:

- швидкість – здатність продукувати велику кількість ідей;

- гнучкість – здатність застосовувати різноманітні стратегії при вирішенні проблем;

- оригінальність – здатність продукувати незвичайні, нестандартні ідеї;

- розробленість – здатність детально розробляти виниклі ідеї;

- опір замикання – це здатність не слідувати стереотипам і тривалий час “залишатися відкритим” для різноманітної інформації, що надходить при вирішенні проблем;

- абстрактність назви – це розуміння суті проблеми того, що дійсно істотно. Процес називання відображає здатність до трансформації образної інформації в словесну форму [2].

Розвиток креативних здібностей нерозривно пов'язаний з розвитком творчих компетентностей, для оволодіння якими необхідна спеціально підготовлена й організована діяльність.

Розробка методики розвитку креативних здібностей дає широкий спектр можливостей для творчості, отже, основними завданнями методики будуть:

- розвиток у студентів креативного мислення в різних напрямках, необхідних для подальшої плідної життєдіяльності та адаптації в мінливому світі;

- розвиток у студентів здібностей аналізувати сформовану проблемну ситуацію з різних сторін;

- формування вміння самостійно добувати необхідну інформацію, спрямовану на вирішення нестандартних ситуацій.

Розглянемо дані завдання більш детально.

По-перше, розвиток у студентів креативного мислення в різних напрямках необхідних для подальшої плідної життєдіяльності та адаптації в мінливому світі. Креативне мислення це революційне і творче мислення, що носить конструктивний характер.

РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ

Формування у студентів навичок креативного мислення полягає в цілеспрямованій взаємодії, загальному для педагога і студента процесі творчості, спеціально організованих умовах з застосуванням необхідних форм, методів і засобів організації занять [4]. Форми і методи організації заняття використовуються в комплексі і залежать від завдань конкретного етапу формування.

Під час пошуку та аналізу наукових досліджень не було знайдено системних досліджень з розвитку креативних здібностей у фахівців швейного профілю. Отже саме під час навчання дисциплін швейного профілю не тільки розвиваються креативні здібності майбутніх фахівців легкої промисловості, не тільки йде процес навчання і виховання, а й у студентів формується комунікативна компетентність, розвивається почуття поваги до майбутньої професії. І від того, наскільки творчими будуть заняття з дисциплін швейного профілю (практичні заняття, лабораторні роботи та індивідуальні завдання), залежить виконання цієї комплексної задачі, а значить і інтерес студента до предметів, його успішність у житті, адже отримані теоретичні знання та практичні вміння відкривають широкі подальші перспективи.

По-друге, розвиток у студентів здібностей аналізувати сформовану проблемну ситуацію з різних сторін. Головне завдання у розвитку креативних здібностей студентів – це розвиток розумової діяльності учнів. При цьому орієнтуватися треба не на вже досягнутий студентом рівень розвитку, а трохи забігати вперед, пред'являючи до його мислення вимоги, які декілька перевищують його можливості.

Сформована практика навчання дисциплін швейного профілю на поточний момент орієнтує студентів не на розвиток креативності, а на оволодіння відомими технологіями та прийомами. Для зміни такої ситуації в навчальний процес необхідно впроваджувати методи навчання, спрямовані на реалізацію творчої, а не репродуктивної діяльності, що дозволить студентам глибше засвоїти можливості виробництва, прищепити інтерес до самостійного пошуку і вивчення нових прийомів вирішення завдань у професійній діяльності, тобто розвивати креативність.

Використовувати свої креативні здібності можна не тільки для створення нових цікавих ідей (для поліпшення життя або його окремих аспектів), а й для самовдосконалення і розвитку особистості в цілому. Будь-яке творче заняття допомагає знаходити особистісний сенс і осягати власні цінності. А це найважливіша духовна

потреба людини, яка відрізняє його від інших живих істот.

По-третє, формування вміння самостійно добувати необхідну інформацію, спрямовану на вирішення нестандартних ситуацій. Проводячи заняття зі студентами з дисциплін швейного профілю, працюючи з різним тематичним матеріалом, викладач має можливість спиратися на такі принципи побудови занять, використовувати такі форми подачі матеріалу та роботи з ним, які стимулюють розвиток основних якостей креативності (швидкість, гнучкість, оригінальність думки, розробленість ідей). При проведенні занять необхідно враховувати наступні принципи:

1. Принцип відкритості завдань, який означає, що більшість вправ пропонують не один, а кілька варіантів рішень.

2. Надання студентам пізнавальної активності, тобто можливості активно задавати питання.

3. Шанобливе ставлення до ідей учасників обговорення.

4. Створення безпечної психологічної атмосфери;

5. Використання особистого прикладу, провідного творчого підходу до вирішення проблем;

6. Можливість самостійного пошуку рішень.

У процесі занять у студентів розвиваються такі вміння:

- вміння аналізувати проблемні ситуації;

- вміння висувати альтернативні гіпотези вирішення проблемних ситуацій;

- вміння вирішувати протиріччя;

- вміння створювати творчі завдання.

Розвиток креативності особистості, перш за все, залежить від того, в якому середовищі вона розвивалася і наскільки оточення сприяло розвитку творчості, підтримувало і розвивало індивідуальність [3]. Це процес суб'єктивний і досить складний, в той час як традиційна система освіти являє собою догматичний тип навчання, продуктом якого, як правило, є формальні знання.

Традиційна система навчання не завжди здатна розвинути креативність, оскільки вона ґрунтується на механічному запам'ятовуванні інформації і накопиченні фактів, викликає пригнічення креативних властивостей особистості. Тому ефективний розвиток креативності можливо лише в спеціально організованому середовищі, яке стимулює розвиток і використання творчого мислення студента [6].

Креативні якості сприяють створенню нового освітнього продукту, заснованого на творчому,

РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ

нестандартному, індивідуальному (особистісному) баченні поставленої проблеми.

Для того щоб оцінити креативні здібності студентів і проаналізувати результативність їх діяльності, вдаються до різних тестів або опросникам з цілим списком певних ситуацій, форм поведінки, почуттів, інтересів.

Дослідниками відзначено, що наявність у студента високих показників креативності зовсім не дають гарантію, що в майбутньому у нього точно будуть хороші творчі досягнення, а всього лише показують, що у нього є найбільша ймовірність їх прояву, але тільки в тому випадку, якщо він зможе отримати необхідну мотивацію і творчі навички.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати дослідження показали, що креативність викладача тісно взаємопов'язана з розвитком креативних здібностей студентів.

Враховуючи все вище сказане можна відзначити декілька важливих умов, які стимулюють розвиток креативних здібностей:

- нехай буде відкритість чи незавершеність замість жорстких правил і суворого контролю;
- будь-які питання необхідно вирішувати і навіть заохочувати;
- створювати спонукання до незалежності і відповідальності;
- акцентувати увагу на власних почуттях, спостереженнях, узагальненнях, розробки.

І навпаки, креативні здібності можуть уповільнити свій розвиток, якщо застосовувати наступні умови:

- постійне уникнення ризикових ситуацій;
- бажання отримати успіх будь-якими шляхами, не дивлячись ні на що;
- жорсткі шаблони поведінки і мислення;
- прагнення бути якимсь визнаним або необхідним стандартом;

- поклоніння, якимось кумирам, авторитетам, несхвалення власної фантазії, уяви, дослідження.

Для розвитку креативних здібностей у студентів викладачеві необхідно вміти нестандартно, творчо мислити і створювати педагогічні умови, виявляти можливі шляхи та напрямки педагогічної роботи, сприятливі творчості, розвитку креативних здібностей, вихованню творчих якостей особистості.

Перспективним дослідженням в рамках даної тематики можна вважати використання у складі методики засобів діагностики креативних здібностей, розробку структури і форми організації навчальної діяльності, вдосконалення системи індивідуальних творчих завдань, а також розширення прийомів формування креативних здібностей.

1. Ильин Е.П. Психология творчества, креативности, одаренности. / Е.П.Ильин. – СПб.: Питер, 2009. – 443 с.

2. Критерии креативности [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cword.ru/kriterii-kreativnosti.html>. – Загл. с экрана (17.03.2013).

3. Митченкова О.В. Развитие креативности студентов в воспитательном пространстве вуза: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 / О.В. Митченкова. – Оренбург, 2010. – 22 с.

4. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології: навч. посіб. / А.С. Нісімчук, О.С. Падалка, О.Т. Шпак. – К.: Просвіта, 2000. – 368 с.

5. Яремчук Н. Педагогічна творчість як складова професійно-педагогічної культури викладача вищої школи / Н. Яремчук / Вісник Львівського ун-ту. Серія: Педагогіка. – Львів, 2009. – Вип. 25 (Ч. 1). – С. 242 – 249.

Стаття надійшла до редакції 01.06.2015

28 червня 2015 р.

День Конституції України

Конституція України була прийнята 28 червня 1996 р.

В Україні сьогодні, 28 червня, відзначають День Конституції. Це єдине державне свято, закріплене в самій Конституції.

